

SISTEMUL NAȚIONAL DE MANAGEMENT AL SITUAȚIILOR DE URGENȚĂ

Având în vedere epidemia de coronavirus ce se poate transforma într-o pandemie, prezentăm în continuare, pe parcursul mai multor articole, Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență din România, atribuțiile, competențele acestuia, dar și obligațiile noastre în calitate de cetățeni într-o astfel de situație.

Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență (Sistemul Național) este reglementat de O.U.G. 21/ 2004 și organizează și funcționează pentru prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență, asigurarea și coordonarea resurselor umane, materiale, financiare și de altă natură necesare restabilirii stării de normalitate.

Sistemul Național este organizat de autoritățile administrației publice și se compune dintr-o rețea de organisme, organe și structuri abilitate în managementul situațiilor de urgență, constituite pe niveluri sau domenii de competență, care dispune de infrastructură și de resurse necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor prevăzute de lege.

Definiții

În sensul prevederilor legale, termenii și expresiile de mai jos au următorul înțeles:

a) situația de urgență - evenimente excepționale, cu caracter nonmilitar, care amenință viața sau sănătatea persoanei, mediul înconjurător, valorile materiale și culturale, iar pentru restabilirea stării de normalitate sunt necesare adoptarea de măsuri și acțiuni urgente, alocarea de resurse specializate și managementul unitar al forțelor și mijloacelor implicate;

b) amploarea situației de urgență - mărimea ariei de manifestare a efectelor distructive ale acesteia în care sunt amenințate sau afectate viața persoanelor, funcționarea instituțiilor statului democratic, valorile și interesele comunității;

c) intensitatea situației de urgență - viteza de evoluție a fenomenelor distructive și gradul de perturbare a stării de normalitate;

d) starea potențial generatoare de situații de urgență - complex de factori de risc care, prin evoluția lor necontrolată și iminența amenințării, ar putea aduce atingere vieții și sănătății populației, valorilor materiale și culturale importante și factorilor de mediu;

e) iminența amenințării - parametrii de stare și timp care determină declanșarea inevitabilă a unei situații de urgență;

f) starea de alertă - se declară potrivit legii și se referă la punerea de îndată în aplicare a planurilor de acțiune și măsuri de prevenire, avertizare a populației, limitare și înlăturare a consecințelor situației de urgență;

g) managementul situației de urgență - ansamblul activităților desfășurate și procedurile utilizate de factorii de decizie, instituțiile și serviciile publice abilitate pentru identificarea și monitorizarea surselor de risc, evaluarea informațiilor și analiza situației, elaborarea de prognoze, stabilirea variantelor de acțiune și implementarea acestora în scopul restabilirii situației de normalitate;

h) monitorizarea situației de urgență - proces de supraveghere necesar evaluării sistematice a dinamicii parametrilor situației create, cunoașterii tipului, amplitudinii și intensității evenimentului, evoluției și implicațiilor sociale ale acestuia, precum și a modului de îndeplinire a măsurilor dispuse pentru gestionarea situației de urgență;

i) factor de risc - fenomen, proces sau complex de împrejurări congruente, în același timp și spațiu, care pot determina sau favoriza producerea unor tipuri de risc;

j) tipuri de risc - cazuri de forță majoră determinate de incendii, cutremure, inundații, accidente, explozii, avarii, alunecări sau prăbușiri de teren, îmbolnăviri în masă, prăbușiri ale unor construcții, instalații ori amenajări, eșuarea sau scufundarea unor nave, căderi de obiecte din atmosferă ori din cosmos, tornade, avalanșe, eșecul serviciilor de utilități publice și alte calamități naturale, sinistre grave sau evenimente publice de amploare determinate ori favorizate de factori de risc specifici; grevele nu pot fi considerate tipuri de risc în condițiile legii;

k) gestionarea situațiilor de urgență - identificarea, înregistrarea și evaluarea tipurilor de risc și a factorilor determinanți ai acestora, înștiințarea factorilor interesați, avertizarea populației, limitarea, înlăturarea sau contracararea factorilor de risc, precum și a efectelor negative și a impactului produs de evenimentele excepționale respective;

l) intervenția operativă - acțiunile desfășurate, în timp oportun, de către structurile specializate în scopul prevenirii agravării situației de urgență, limitării sau înlăturării, după caz, a consecințelor acesteia;

m) evacuarea - măsură de protecție luată în cazul amenințării iminente, stării de alertă ori producerii unei situații de urgență și care constă în scoaterea din zonele afectate sau potențial a fi afectate, în mod organizat, a unor instituții publice, agenți economici, categorii sau grupuri de populație ori bunuri și disponerea acestora în zone și localități care asigură condiții de protecție a persoanelor, bunurilor și valorilor, de funcționare a instituțiilor publice și agenților economici.

Principiile managementului situațiilor de urgență sunt:

a) previziunea și prevenirea;

b) prioritatea protecției și salvării vieții oamenilor;

c) respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului;

d) asumarea responsabilității gestionării situațiilor de urgență de către autoritățile administrației publice;

e) cooperarea la nivel național, regional și internațional cu organisme și organizații similare;

f) transparența activităților desfășurate pentru gestionarea situațiilor de urgență, astfel încât acestea să nu conducă la agravarea efectelor produse;

g) continuitatea și gradualitatea activităților de gestionare a situațiilor de urgență, de la nivelul autorităților administrației publice locale până la nivelul autorităților administrației publice centrale, în funcție de amploarea și de intensitatea acestora;

h) operativitatea, conlucrarea activă și subordonarea ierarhică a componentelor Sistemului Național.

Pe durata situațiilor de urgență sau a stărilor potențial generatoare de situații de urgență se întreprind, în condițiile legii, după caz, acțiuni și măsuri pentru:

a) avertizarea populației, instituțiilor și agenților economici din zonele de pericol;

b) declararea stării de alertă în cazul iminenței amenințării sau producerii situației de urgență;

c) punerea în aplicare a măsurilor de prevenire și de protecție specifice tipurilor de risc și, după caz, hotărârea evacuării din zona afectată sau parțial afectată;

d) intervenția operativă cu forțe și mijloace special constituite, în funcție de situație, pentru limitarea și înlăturarea efectelor negative;

e) acordarea de ajutoare de urgență;

f) instituirea regimului stării de urgență, în condițiile prevăzute de art. 93 din Constituția României, republicată;

g) solicitarea sau acordarea de asistență internațională;

h) acordarea de despăgubiri persoanelor juridice și fizice;

i) alte măsuri prevăzute de lege.

Pe timpul stării de alertă se pot dispune orice măsuri care sunt necesare pentru înlăturarea stării de forță majoră.

Hotărârea de declarare a stării de alertă cuprinde:

a) baza legală;

b) perioada de aplicare;

c) măsurile dispuse;

d) obligațiile cetățenilor și ale operatorilor economici în ceea ce privește participarea la activități în folosul comunităților locale.

În funcție de evoluția situației de urgență care a determinat declararea stării de alertă, durata sau aria acesteia se poate prelungi ori extinde sau restrânge, după caz.

Autoritățile și organismele din componența Sistemului Național cooperează, în exercitarea atribuțiilor specifice, atât între ele, cât și cu alte instituții și organisme din afara acestuia, din țară sau din străinătate, guvernamentale sau neguvernamentale.

Organizarea Sistemului Național de Management al Situațiilor de Urgență

Sistemul Național are în componere:

a) comitete pentru situații de urgență;

b) Inspectoratul General pentru Situații de Urgență;

c) servicii de urgență profesioniste și servicii de urgență voluntare;

d) centre operative și centre de coordonare și conducere a intervenției;

e) comandantul acțiunii.

Comitetele pentru situații de urgență sunt:

a) Comitetul național pentru situații speciale de urgență;

b) comitetele ministeriale și ale altor instituții publice centrale pentru situații de urgență;

c) Comitetul Municipiului București pentru Situații de Urgență;

d) comitetele județene pentru situații de urgență;

e) comitetele locale pentru situații de urgență.

Comitetele pentru situații de urgență sunt organisme interinstituționale de sprijin al managementului și se întrunesc semestrial și ori de câte ori situația impune.

În vederea planificării strategice, a monitorizării permanente și evaluării factorilor de risc, amenințărilor și vulnerabilităților, precum și pentru coordonarea gestionării situațiilor de urgență determinate de tipurile de risc stabilite prin hotărâre a Guvernului, se constituie și funcționează Comitetul național pentru situații speciale de urgență, denumit în continuare Comitetul național, sub conducerea viceprim-ministrului pentru securitate națională, în calitate de președinte.

Vicepreședintele Comitetului național pentru situații speciale de urgență este ministrul afacerilor interne.

Comitetul național pentru situații speciale de urgență este un organism interministerial format din miniștri și conducători ai instituțiilor publice centrale, în funcție de tipurile de risc gestionate sau funcțiile de sprijin repartizate în competență în cadrul Sistemului Național de Management al Situațiilor de Urgență.

Supportul decizional al Comitetului național pentru situații speciale de urgență se asigură prin Centrul operațional de comandă al Guvernului, care are în componere experți și specialiști din cadrul componentelor Sistemului Național de Management al Situațiilor de Urgență și subordonează operațional toate centrele operative și operaționale constituite la nivel central și local.

Departamentul pentru Situații de Urgență, prin Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, asigură secretariatul tehnic permanent al Comitetului național.

Pentru stabilirea strategiilor și programelor privind prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență, Comitetul național poate solicita consultarea unor experți, specialiști, cadre didactice sau cercetători constituiți în grupuri de suport tehnico-științific.

Comitetul național și grupurile de suport tehnico-științific, alături de reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale, structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale, asociațiilor profesionale, sindicatelor, unităților de învățământ superior și institutelor de cercetare, instituțiilor culturale, ale cultelor și asociațiilor religioase recunoscute potrivit legii și ai mass-mediei, formează Platforma națională pentru reducerea riscurilor la dezastre.

La ministere și la alte instituții publice centrale cu atribuții în gestionarea situațiilor de urgență se constituie și funcționează sub conducerea miniștrilor, respectiv a conducătorilor instituțiilor publice centrale, comitete ministeriale pentru situații de urgență, denumite în continuare comitete ministeriale.

Comitetul ministerial se constituie prin ordin al ministrului ori al conducătorului instituției publice centrale, după caz, și are în componență persoane cu putere de decizie, experți și specialiști din aparatul propriu al ministerului și din unele instituții și unități aflate în subordinea acestuia, cu atribuții în gestionarea situațiilor de urgență.

În componența comitetului ministerial, la solicitarea ministrului respectiv, pot fi cooptați și reprezentanți ai altor ministere și instituții cu atribuții în domeniu.

La nivelul municipiului București se constituie, sub conducerea prefectului, Comitetul Municipiului București pentru Situații de Urgență.

Din comitet fac parte primarul general, primarii de sectoare, șefi de servicii publice deconcentrate, descentralizate și de gospodărie comunală, manageri ai unor instituții, regii autonome și societăți comerciale care îndeplinesc funcții de sprijin în gestionarea situațiilor de urgență, precum și manageri ai agenților economici care, prin specificul activității, constituie factori de risc potențial generatori de situații de urgență.

Organizarea, atribuțiile și funcționarea comitetului se stabilesc prin ordin al prefectului.

La nivelul județelor se constituie, sub conducerea prefectilor, comitete județene pentru situații de urgență, denumite în continuare comitete județene.

Din comitetul județean fac parte președintele consiliului județean, șefi de servicii deconcentrate, descentralizate și de gospodărie comunală și alți manageri ai unor instituții și societăți comerciale de interes județean care îndeplinesc funcții de sprijin în gestionarea situațiilor de urgență, precum și manageri ai agenților economici care, prin specificul activității, constituie factori de risc potențial generatori de situații de urgență.

În cadrul comitetului județean, inspectorul-șef al inspectoratului pentru situații de urgență județean este vicepreședintele cu atribuții de coordonare unitară a tuturor componentelor cu responsabilități în realizarea intervenției.

Organizarea, atribuțiile și funcționarea comitetelor județene se stabilesc prin ordine ale prefectilor.

La nivelul municipiilor, orașelor, sectoarelor municipiului București, precum și al comunelor se constituie, sub conducerea primarului, comitete locale pentru situații de urgență, denumite în continuare comitete locale.

Din comitetul local fac parte un viceprimar, secretarul comunei, orașului, sectorului sau municipiului, după caz, și reprezentanți ai serviciilor publice și ai principalelor instituții și agenți economici din unitatea administrativ-teritorială respectivă, precum și manageri sau conducători ai agenților economici, filialelor, sucursalelor ori punctelor de lucru locale, care, prin specificul activității, constituie factori de risc potențial generatori de situații de urgență.

Organizarea, atribuțiile și funcționarea comitetelor locale se stabilesc prin dispoziție a primarului.

Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, ca organ de specialitate din subordinea Ministerului Administrației și Internelor, asigură coordonarea unitară și permanentă a activităților de prevenire și gestionare a situațiilor de urgență.

În cadrul Inspectoratului General se organizează inspecția de prevenire, centrul operațional național și alte structuri adecvate pentru managementul situațiilor de urgență, încadrate cu personal specializat pe tipuri de riscuri, în comunicații, informatică și relații publice.

Centrul operațional îndeplinește funcțiile de monitorizare, evaluare, înștiințare, avertizare, prealarmare, alertare și coordonare tehnică operațională la nivel național a situațiilor de urgență.

Inspectoratul General asigură, potrivit competențelor legale, cooperarea și reprezentarea la nivel național în domeniile protecției civile, apărării împotriva incendiilor și gestionării situațiilor de urgență.

Serviciile publice comunitare profesioniste pentru situații de urgență, denumite în continuare servicii de urgență profesioniste, constituite ca servicii deconcentrate, care funcționează ca inspectorate județene și al municipiului București, asigură în zonele de competență coordonarea, îndrumarea și controlul activităților de prevenire și gestionare a situațiilor de urgență.

În cadrul serviciilor de urgență profesioniste se organizează inspecții de prevenire, centre operaționale și alte structuri adecvate pentru gestionarea situațiilor de urgență, încadrate cu personal specializat pe tipuri de riscuri, în comunicații, informatică și relații publice.

Serviciile de urgență profesioniste, prin centrele operaționale, asigură secretariatele tehnice permanente ale comitetelor județene și al Comitetului Municipiului București pentru Situații de Urgență.

Serviciile publice de urgență asigură, potrivit competențelor legale în unitățile administrativ-teritoriale în care funcționează, cooperarea în domeniile protecției civile, apărării împotriva incendiilor și gestionării situațiilor de urgență.

La nivelul ministerelor, al altor instituții publice centrale cu atribuții în gestionarea situațiilor de urgență, al municipiilor - cu excepția municipiului București -, orașelor, sectoarelor municipiului București și comunelor se constituie centre operative pentru situații de urgență, denumite în continuare centre operative.

La ministerele și instituțiile publice centrale cu atribuții și funcții de sprijin complexe în prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență, stabilite prin hotărâre a Guvernului, centrele operative se constituie ca structuri cu activitate permanentă.

Centrele operative asigură secretariatele tehnice ale comitetelor constituite la nivelul autorităților publice centrale sau locale.

Gestionarea operațională a situațiilor de urgență la nivel național se realizează prin Centrul național de coordonare și conducere a intervenției, constituit la nivelul Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, care asigură permanent fluxul informațional pentru Centrul operațional de comandă al Guvernului.

La nivelul județelor și al municipiului București se înființează centrele de coordonare și conducere a intervenției care asigură analiza, evaluarea situației și coordonarea acțiunilor de intervenție și asigură suportul decizional al comitetelor județene, respectiv al municipiului București.

Centrele județene, respectiv al municipiului București de coordonare și conducere a intervenției pentru situații de urgență au în componere personal din cadrul inspectoratelor pentru situații de urgență, precum și experți și specialiști din cadrul instituțiilor și operatorilor economici de interes local care asigură funcții de sprijin.

Centrele județene, respectiv al municipiului București de coordonare și conducere a intervenției își desfășoară activitatea în spații puse la dispoziție de către autoritățile administrației publice locale sau de către inspectoratele pentru situații de urgență județene și al municipiului București.

În funcție de aria și complexitatea situației intervenției se pot crea centre de coordonare și conducere a intervenției la nivel zonă, prin ordin al ministrului afacerilor interne, la propunerea secretarului de stat, șeful Departamentului pentru situații de urgență.

În situații de urgență, coordonarea unitară a acțiunii tuturor forțelor implicate în intervenție se realizează de către comandantul acțiunii, care este desemnat la nivel național, județean sau al municipiului București, în funcție de natura și gravitatea evenimentului și de mărimea categoriilor de forțe concentrate.

Comandantul acțiunii este ajutat în îndeplinirea sarcinilor de unul sau mai mulți comandanți ai intervenției aflați la locul producerii evenimentului excepțional, de grupa operativă și de punctul operativ avansat constituite potrivit reglementărilor în vigoare.

Desemnarea și competențele comandantului acțiunii și comandantului intervenției se stabilesc prin hotărârea Guvernului privind managementul tipurilor de risc.

Structura, atribuțiile, funcționarea și dotarea comitetelor și centrelor operative se stabilesc pe baza regulamentului-cadru aprobat prin hotărâre a Guvernului.

Sistemul de comunicații, de prelucrare automată și de stocare a datelor necesare funcționării Sistemului Național se asigură prin mijloace proprii ale Ministerului Afacerilor Interne, ale celor din dotarea Ministerului pentru Societatea Informațională, Serviciului de Telecomunicații Speciale și ale altor componente ale sistemului național de apărare și securitate națională.

Modalitățile de utilizare a sistemului se stabilesc prin protocoale de colaborare.

Principalele funcții de sprijin pe care le pot îndeplini ministerele, celelalte organe centrale și unele organizații neguvernamentale, în prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență, în cadrul managementului tipurilor de risc, se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.